

vexilologie

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI 195

STO LET NAŠÍ VLAJKY

V posledních letech slaví Evropa jedno významné staleté výročí za druhým. Ať už výročí konce první světové války nebo zakládání nových státních útvarů. Státotvorné procesy v poválečných letech s sebou přinášejí také mnohá výročí pro evropskou vexilologickou komunitu. Ve Finsku či Estonsku oslavili sté výročí zavedení své vlajky v roce 2018, Polsko a Irsko v roce 2019 a nyní, na prahu nového desetiletí, jsme na řadě my.

Sté výročí zavedení československé vlajky spadá na 30. března 2020, a jelikož je úkolem České vexilologické společnosti prohlubovat a podporovat šíření znalostí o vlajkách a praporech, je pro nás toto výročí obzvláště důležité. Proto jsme připravili několik možností, jak tuto významnou událost zviditelnit. Jak jste si již pravděpodobně všimli na obálce čísla, které držíte v ruce, ve spolupráci s Českou poštou jsme nechali vyrobit poštovní aršík upozorňující na sté výročí vlajky. Zakoupením známek si můžete nejen připomenout toto jubileum, ale také podpořit činnost naší společnosti.

Tím však aktivity společnosti v této oblasti nekončí. Připravujeme sborník Sto let československé vlajky, který bude shrnutím článků na toto téma (viz obálka na s. 3909). Naši členové se dále podílí na přípravě různých mediálních připomínek (televizních a rozhlasových pořadů či článků v tisku). A nakonec naše aktivity završí sedmý Český národní vexilologický kongres ve Frýdku-Místku na téma „100 let české vlajky - 100 let Jiřího Loudy“, kde, jak doufáme, se s mnohými z vás potkáme.

Naše aktivity spojené s výročím jsme vám, naším členům i jiným čtenářům, nyní nastínili. Ale snahy o připomenutí sto let naší vlajky nemohou skončit pouze u činnosti společnosti. Je na každém z nás, abychom nevexilologické veřejnosti připomínali tento významný den minimálně tím, že 30. března vyvěsíme vlajku s klínem. A věříme, že to není pro nikoho z nás otravou, nýbrž potěšením.

Výbor ČVS

Recently Europe is celebrating many centenaries of important events. The state-forming processes of the post-war years have resulted in the creation of many national flags in Europe including the Czechoslovak flag adopted on the 30th March 1920. As such the CVS seeks to celebrate this event through various means including the publishing of postage stamps with a topical design (see cover); the preparation of 100 Years of the Czechoslovak Flag, an anthology of articles including English translations or summaries; and our 7th Czech National Congress of Vexillology, taking place in Frýdek-Místek later this year. We hope that you will join our efforts to promote this anniversary and fly the Czechoslovak flag with us on the day.

ALEŠ BROŽEK

ING. JOSEF ZÁRUBA-PFEFFERMANN A JEHO VEXILOLOGICKÉ AKTIVITY

Mezi největší kritiky modrého klínu v návrhu československé vlajky z roku 1919 patří vedle Dr. Isidora Zahradníka (1864-1926)¹ a Josefa Šejnosta (1878-1941) bezesporu Ing. Josef Záruba-Pfeffermann. Je zajímavé, že se brzy na jeho vexilologické aktivity zapomnělo a nezmiňovaly je ani nekrology², ani vzpomínky jeho přátel a spolupracovníků sepsané krátce po jeho smrti³. Také nic o nich nevědí jeho příbuzní.⁴

Josef Pfeffermann⁵ se narodil 12. března 1869 v Praze do nezámožné rodiny krejčího, staročecha, oddaného F. L. Riegrovi, pro něhož pracoval i při volbách. Josef studoval na 1. českém reálném a vyšším gymnáziu ve Spálené ulici, kde maturoval v roce 1887⁶. Již v té době se projevil jeho talent pro matematiku a zájem o optiku a astronomii. Díky státnímu stipendiu se mu podařilo vystudovat obor stavební inženýrství na české technice v Praze v r. 1898. Poté si za své nové působiště zvolil České Budějovice, kde se stal technickým poradcem dr. Augusta Zátky, „vůdce budějovických Čechů“. Po 12 letech se v r. 1910 vrátil do Prahy. V tu dobu taky hodně cestoval. Jeho láskou se staly lodě. V Londýně dlouhé hodiny pozoroval jejich stavbu, tam se taky seznámil s námořními vlajkami.

V Praze psal do časopisu realistické skupiny Čas. V redakci poznal T.G. Masaryka, po dva roky s ním odcházel z redakce a cestou vedl vášnivé debaty. Často dojížděl na Slovensko, měl tam řadu přátel, na Luhačovických poradách přispěl ke sblížení českých a slovenských politiků.

¹ Jeho návrhům se věnoval článek BROŽEK, Aleš. Několik nepublikovaných návrhů československé státní vlajky. *Vexilologie*, č. 115, s. 2161-2165.

² Včetně patrně nejdetailnějšího, který napsal Jan Hajšman a vyšel ve sborníku *Naše revoluce*, 14, 1938, č. 1-2, s. 157-161.

³ Vzpomínky vyšly jako 31stránkový zvláštní otisk z časopisu Říše hvězd, 20, 1939, č. 3 pod názvem *Památce Ing. Josefa Záruby-Pfeffermanna* v roce 1939 nebo 1940 a znovu je vydala v r. 1999 Nadace vodních cest v podobě, jak měl sborník vyjít v roce 1939 v nakladatelství Vesmír, protože se podařilo zachránit kartáčové otisky. Vydání z r. 1999 má 174 stran.

⁴ Nedatovaný dopis Ing. Jana Záruby, vnuka Josefa, odeslaný autoru tohoto článku 19. ledna 2006.

⁵ Záruba je přídomek z rodného jména jeho matky, Josef jím podepisoval svůj sloupek v týdeníku Česká demokracie a později je připojil natrvalo ke svému příjmení.

⁶ Výroční zpráva c. k. reálného a vyššího gymnasia v Praze v Křemencové ul. za r. 1887. O osm let později zde maturoval i M. Fučík, autor dalšího návrhu československé vlajky.

Za první světové války byl v domácím protirakouském odboji a po emigraci T. G. Masaryka finančně podporoval jeho rodinu. Nadále pěstoval vroucí vztah ke Slováckům. V červenci 1917 napsal do týdeníku *Česká Demokracie: Vůle českého a slovenského lidu je táž – chceme svobodně spolu žít! Pro český stát je první nutné heslo: Vše co patří Čechům, patří i Slováckům, vše co je slovenské, je také české!* V redakci České demokracie se seznámil s Václavem Vojtiškem, pozdějším členem znakové komise⁷.

Po vzniku Československa se stal poslancem Revolučního národního shromáždění (RNS)⁸, kde byl členem deseti výborů, včetně ústavního. Právě ústavnímu výboru přikázalo předsednictvo RNS 5. listopadu 1919⁹, aby podalo do čtrnácti dnů zprávu k „vládnímu návrhu zákona, kterým se stanoví státní barvy a státní vlajka, a jímž vláda se zmocňuje k dalšímu opatření ve příčině vlajek, praporů a znaků“ (Tisk 1773)¹⁰. O státní (národní) vlajce bylo v Tisku 1773 uvedeno, že se skládá „ze spodního červeného a vrchního bílého pole, mezi něž jest vsunut modrý klín“. Délka klínu byla patrna z černobílé kresby heraldicky vyšrafované. Navíc pod kresbou byl uveden údaj „Délka klínu = 1/3 délky vlajkové“.

Tisk 1773 dostali patrně všichni členové ústavního výboru až na schůzi ústavního výboru 6. listopadu 1919. Předseda výboru JUDr. Alfréd Meissner (1871-1950) na ní oznámil, že došel návrh zákona a převzal si ho kolega Zahradník jako referent. Podobně jako I. Zahradník napsal na svůj exemplář několik poznámek i J. Záruba-Pfeffermann¹¹. Na 1. stránku poznamenal 1) Parlament; 2) Slováci, vlajka st.; 3) Otázka. Přes šrafovanou kresbu vlajky připsal 1) měřítko, dva prápory; 2) klín je nový. Do kresby se pokusil tužkou vkreslit do horního rohu vlajky tzv. vlajku amerických Slováků (pět vodorovných pruhů, červený, bílý, modrý, bílý a červený, přičemž modrý je širší než ostatní pruhy).

⁷ V. Vojtišek to uvedl v dopise z června 1959 adresovaném Quidovi, synu J. Záruby-Pfeffermanna. AHMP, f. V. Vojtišek, ka 40.

⁸ J. Záruba-Pfeffermann byl členem Slovenského klubu. Jeho zastoupení ve výborech včetně jejich složení je na <https://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?org=296&id=4647> [cit. 20.2.2020].

⁹ Výpisky o jednáních týkajících se státních symbolů, která probíhala ve schůzích RNS a ústavního výboru, jsem pořídil z tésnopiseckých zpráv uložených v Archivu Federálního shromáždění (nyní Archiv Poslanecké sněmovny) v r. 1977.

¹⁰ https://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/tisky/t1773_00.htm [cit. 20.2.2020].

¹¹ Díky všímavosti Filipa Snášela (*1984), který našel se spolužákem kolem roku 2003 v kontejneru v Praze Bubenči vyhozenou složku s dokumenty ing. J. Záruby-Pfeffermanna a zachránil ji před zkázou, můžeme nyní rekonstruovat vexilologické aktivity zesnulého na konci r. 1919 a v prvních měsících roku 1920. Složka totiž mimo jiné obsahovala Tisk 1773 s poznámkami a dosud neznámé návrhy státní vlajky. O obsahu složky též v https://www.idnes.cz/technet/vojenstvi/zaruba-pfeffermann-statni-vlajka-navrh-jaroslav-kursa.A181023_094726_vojenstvi_kuz [cit. 20.2.2020].

O Tisku 1773 referoval I. Zahradník na schůzi konané 15. ledna 1920. Návrh vlajky s třetinovým klínem odmítl, protože modrý klín podle jeho názoru působil esteticky nepřívětivě, a navrhl jiné komplikované řešení. Naproti tomu J. Záruba-Pfeffermann poukázal na to, že „v návrhu vládním jest zcela správně zdůrazněno, že vlajka má býti z příčin praktických pokud možno jednoduchá; nezamlouvá se mu však modrý klín a navrhuje místo něho kolmý modrý pruh o šířce jedné čtvrtiny délky vlajky“¹². Z. Svoboda ve svých knihách¹³ kupodivu takový Pfeffermannův návrh nezmínil. Místo toho napsal, že J. Záruba-Pfeffermann argumentoval proti klínovému řešení tím, že obdobnou vlajku má Kuba, a navrhl nahradit klín čtvrtinovým modrým polem se čtyřmi bílými hvězdami, případně zmenšenou „zahradniční vlajkou“.

V zachráněné vexilologické pozůstalosti J. Záruby-Pfeffermanna se dochovaly čtyři nedatované kresby vlajek. Dvě obsahují v horním rohu bílo-červené vlajky tzv. vlajku amerických Slováků, přičemž vlajka amerických Slováků je užší než šířka horního bílého pruhu. U první varianty J. Záruba-Pfeffermann uvedl poměr vzniklých proužků, který lze přepočíst na poměr 1:1:1:12:1:1:1, tedy šíře modrého pruhu je dominantní (Obr. 1). U druhé varianty poznamenal, že vlajka amerických Slováků sahá do 2/5 délky vlajky (Obr. 2). Tyto návrhy dále v textu nazýváme v souladu s termínem užívaným poslanci a experty jako návrh sdružené vlajky.

Třetí kresba se podobala návrhu, kdy se nahradil klín čtvrtinovým polem a vložily se do něho bílé hvězdy. Modré pole však zde není čtvrtinové, ale je to modré karé. Hvězdy (3+2) jsou v něm bílé a šesticípé (Obr. 3). Podle jejich počtu lze soudit, že tento návrh je z pozdější doby, kdy mu sdělila kancelář prezidenta republiky¹⁴, že se prezidentovi jeho návrh státní vlajky zamlouvá. V dopise ze 13. března 1920 psala kancelář „by do modrého pole (nahore vlevo) se mohlo ještě vložit 5 bílých hvězd (symboly Čech, Moravy, Slezska, Slovenska, Karpatské Rusi)“. Poslední dochovaná kresba je kresba bílo-červené vlajky s českým lvem a modrým obloukem nesoucím pět šesticípých vlajek (Obr. 4).

Zástupce Ministerstva vnitra odborový přednosta prof. Dr. Jiří Hoetzel (1874-1961) na poradě 15. ledna 1920 rezolutně prohlásil, že vláda nemůže k návrhům

¹² V roce 1977 se zápis z jednání ústavního výboru 15.1.1920 nepodařilo nalézt v Archivu Federálního shromáždění. O tomto jednání referují podle zápisu, který pořídil V. Kalousek pro potřeby Ministerstva vnitra a který je uložen v NA, f. ÚAMV-AR, ka 91, čj. 722/1920.

¹³ SVOBODA, Z. *Československá státní a vojenská symbolika*, Praha 1991, s. 41-42. *Česká státní a vojenská symbolika*, Praha 1996, s. 21 a obr. 43 na s. 18. Bohužel publikace neuvádějí použité prameny, takže nelze publikovaná tvrzení ověřit.

¹⁴ Archiv Kanceláře prezidenta republiky. Koncept dopisu D 2067/20.

Zahradníka a Záruby-Pfeffermanna okamžitě zaujmout konečné stanovisko, a požádal ústavní výbor, aby přikázal Ministerstvu vnitra posoudit tyto návrhy. Ministerstvo vnitra posouzením pověřil členy znakové komise na poradě, na kterou budou pozváni členové ústavního výboru. Po vzájemné dohodě byl stanoven termín porady na 19. ledna 1920 dopoledne.

Pozvánka na poradě 19. ledna 1920 byla poslána zástupcům ministerstev, členům znakové komise, předsedovi ústavního výboru, I. Zahradníkovi a J. Zárubovi-Pfeffermannovi. Podpis J. Záruby-Pfeffermanna však na prezenční listině z toho dne chybí. Nejsou na ní ani podpisy dvou zástupců „uměleckých kruhů“, které mělo přizvat Ministerstvo školství a národní osvěty (MŠANO), aby se vyjádřili k estetickému dojmu vlajky.

Ze zápisu z porady vyplývá, že proti vlajce s modrým klínem vystoupili také kromě I. Zahradníka i Václav Vilém Štech (1885-1974) a podplukovník Liška, vlajku s klínem hájil prof. dr. G. Friedrich po stránce heraldické a ing. A. Valšík po stránce praktické. Protože se nedospělo k řešení, bylo dohodnuto, že se 23. ledna 1920 sejde subkomitét, na jehož jednání přivede V. V. Štech jednoho „výkonného“ umělce.

Na schůzi subkomitétu 23. ledna 1920 doprovodil V. V. Štecha malíř František Kysela (1881-1941) a byl to právě zmíněný výtvarník, kdo doporučil protáhnout modrý klín do poloviny délky listu, na což si vzpomněl V. V. Štech při rozhovoru se Z. Svobodou v roce 1968¹⁵. Ke konci schůze dorazil i J. Záruba-Pfeffermann a vyslechl si argumenty pro vlajku s upravenou délkou klínu. Prohlásil, že je uznává, bude je hájit v ústavním výboru¹⁶, a doporučil, aby se vyřešila barevnost závitů na vlajkové žerdi.

Během víkendu zřejmě J. Záruba-Pfeffermann dále přemýšlel o podobě státní vlajky a tentokrát na schůzi znakové komise konané 26. ledna 1920 dorazil včas. Na ní vysvětlil V. V. Štech důvody, které vedly k protažení modrého klínu. Po něm vystoupil František Kysela, Vratislav Hugo Brunner (1886-1928) a Pavel Janák (1882-1956), odborníci „vyslaní poradním sborem uměleckým zřízeným při MŠANO“. Všichni shodně prohlásili, že zpočátku byli skeptičtí k vlajce s protaženým klínem, ale po podrobném studiu této záležitosti a zvážení všech pro a proti jsou přesvědčeni o tom, že klínové řešení vlajky je po stránce estetické nejzdařilejší.

J. Záruba-Pfeffermann poté upozornil přítomné, že se může stát, že vlajka s klínem nebude schválena v ústavním výboru. Navrhl, aby variantou byla bílo-červená

¹⁵ SVOBODA, Zbyšek. Pseudospory o naši vlajku. Ještě jednou o autorech československé státní vlajky. In: Sborník přednášek z 4. českého národního vexilologického kongresu : Přibyslav 13. - 15. 6. 2008, s. 124-125.

¹⁶ Zpráva o schůzi subkomitétu znakové komise, která se konala v pátek dne 23. ledna 1920 o 10. hod. dopolední. Uložena v NA, f. ÚAMV-AR, ka 91, čj. 5939/20

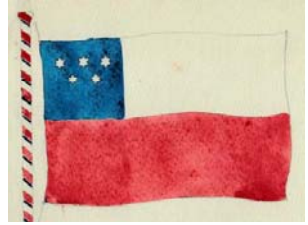
ING. JOSEF ZÁRUBA-PFEFFERMANN A JEHO VEXILOLOGICKÉ AKTIVITY

Obr. 1

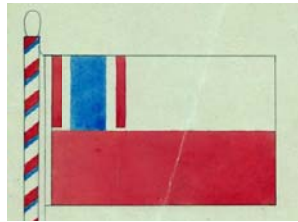
Obr. 2

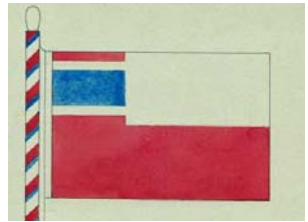
Obr. 3

Obr. 4

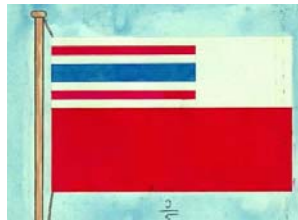
Obr. 5

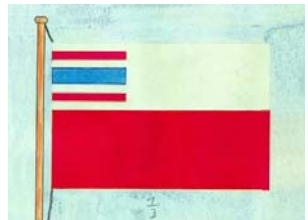
Obr. 6

Obr. 7

Obr. 8

Obr. 9

II. GRUZÍNSKÁ NÁRODNÍ KONFERENCE HERALDIKY A VEXILOLOGIE

vlajka s „revoluční vlajkou amerických Slováků“ v horním rohu. V. Kalousek, který předsedal této schůzi, prohlásil, že je vyloučeno, aby vládní návrh obsahoval variantu. Tu totiž může podat jen někdo z poslanců. Nic nenamítal, když návrh sdružené vlajky posoudí přítomní odborníci. Ti neměli podstatné námitky z heraldického hlediska ani z hlediska mezinárodního práva. Z estetického hlediska návrh odmítl jak V. V. Štech, tak všichni zástupci uměleckého poradního sboru. Ostatní účastníci však připomněli, že estetické hledisko je dost subjektivní.

V. Kalousek pak nechal hlasovat o návrhu, zda má být státní vlajkou vlajka s klínem, a návrh byl přijat všemi 19 hlasy. Pro návrh, aby státní vlajkou byla sdružená vlajka, pokud vlajka s klínem nebude přijata v ústavním výboru, bylo 7 hlasů proti 12 hlasům. V. Kalousek zdůraznil, že hlasování bylo čistě informativní, a schůzi znakové komise ukončil.¹⁷

Na schůzi ústavního výboru konané 12. února 1920 požádal I. Zahradník A. Meissnera, aby stanovil termín schůze, na níž se projedná konečná podoba naší vlajky, protože schůze znakové komise již proběhla. A. Meissner odpověděl, že právě tento den dostal od J. Hoetzela seznam expertů (G. Friedrich, A. Valšík, V. V. Štech a J. Kurša). Vyjádřil také obavy, že by vyslechnutí expertů v plénu mohlo rušit výbor v práci, a navrhl svolání subkomitétu. Místopředseda výboru JUDr. František Weyr (1879-1951) doporučil, aby se záležitost vlajky projednala až po projednání ústavních zákonů, protože „i když je otázka úpravy vlajky důležitá, nedá se srovnávat s důležitostí ostatních věcí projednávaných v ústavním výboru“. Hlasováním byl přijat Weyrův návrh a bylo rozhodnuto, že za ústavní výbor bude v subkomitétu I. Zahradník a J. Záruba-Pfeffermann.

Státní vlajka se dostala až na program 164. schůze ústavního výboru 16. března 1920. I. Zahradník nejprve informoval o průběhu schůze znakové komise 26. ledna 1920, o návrhu s klínem a o návrhu Záruby-Pfeffermanna. J. Záruba-Pfeffermann mu v tu chvíli skočil do řeči a odmítl autorství tohoto návrhu. Upozornil, že Slováci říkají našemu lvu posměšně sobačka a nechtějí ho za znak. Nechal kolovat oficiální odvodní listy amerických Slováků a vybídl přítomné, aby si na nich prohlédli modrou vlajku s úzkými červenými a bílými pruhy nahoře a dole. O této vlajce prohlásil: „Nějaký neznámý český člověk¹⁸ v Americe udělal tuto novou vlajku, která je z estetického stanoviska hezká. Ta modrá vlajka je jediný revoluční slovenský symbol. Je to jediný symbol spojení odboje slovenského s odbojem českým.“

¹⁷ Zpráva o schůzi znakové komise, která byla konána dne 26. ledna 1920. Uložena v NA, f. ÚAMV-AR, ka 91, čj.: 5939/20

¹⁸ Ten „neznámý český člověk“ je V. Preissig, více BROŽEK, A. Vojtěch Preissig a jeho vexilologické aktivity. *Vexilologie*, č. 160, s. 3119-3129.

Sdruženou vlajku prosazoval J. Záruba-Pfeffermann na této schůzi všemožně. Vychvaloval její snadnou výrobu s tím, že by se rozměry vlajky amerických Slováků mohly stanovit „podle systému vlajky unionové“. Upozornil na odpor některých národů vůči klínům. Argumentoval, že Angličan je zvyklý na to, že jakmile jde trochu na Východ, neuvidí jako národní odznak nic jiného než modré klíny. Averse vůči klínu se podle něho jeví i ve vlajkovém kodexu, protože jen Kuba a Hidžáz mají na vlajce klín. Navrhoval, že se domluví se Slováky, aby přijali znak s českým lvem, když Češi přijmou sdruženou vlajku.

Jeho projev a chování odpovídalo tomu, jak ho charakterizovali jeho přátelé: muž výbušného temperamentu¹⁹, drsný, kostrbatý, často prudký a naježený. Mluví sukovitě, má příkrá úsloví, kterými častuje odpůrce i přátele. Ne z afektu nebo chtivosti senzace, nýbrž proto, že chce vše povědět rázovitě a ukázat lapidární jádro věci²⁰.

Následovala vyjádření expertů, kteří většinou upozorňovali na přednosti vlajky s klínem. Sdruženou vlajku podrobil nelítostné kritice především A. Valšík. Prohlásil, že nejen dokumentuje dualismus, ale je nevýhodná z praktického hlediska. Modrá a červená na velkou vzdálenost splývají dohromady. Protože jsou červené proužky na vlajce amerických Slováků úzké, stávají se na velkou vzdálenost šňůrkou a vlajka postrádá viditelnosti. Pokud se modrý pruh zúží, aby mohl být červený pruh širší, ztratí vlajka charakter odbojové vlajky.

Následoval diskuse k textu vládního návrhu zákona. V popisu vlajky v § 2 byl přijat návrh V. V. Štecha, aby slova „je vsunut modrý klín“ byla nahrazena přesnějším údajem „je vsunut modrý klín od žerdi do středu vlajky“. V popisu sdružené vlajky doporučil V. V. Štech stanovit poměr šířky modrého pruhu k šířce bílo-červených pruhů 5:2, ale hlasováním byla přijata vlajka s klínem 4 hlasy ze 7, zatímco návrh sdružené vlajky získal jen dva hlasy.

Také na schůzi ústavního výboru 18. března 1920 během diskuse ke státním znakům se snažil J. Záruba-Pfeffermann prosadit sdruženou vlajku a s trochou ironie prohlásil: Každý člověk i s jednoduchou mentalitou vidí, že je to vlajka spojovací, která symbolizuje spojení Zemí koruny české po 1000 letech se Slovenskem, a je to kaptace Slováků, zejména pokrokových Slováků amerických, na nichž nám záleží.

Komplikace při projednávání malého znaku vedly k prohlášení poslance JUDr. Jaroslava Brabce (1869-1930), že sice 16. března 1920 hlasoval pro vlajku s klínem, ale byl by ochoten hlasovat pro „vlajku unionovou“, kdyby Slováci prohlásili, že je tato vlajka cennější než malý znak. Vzniklou situací byl zviklán i zástupce Sloven-

¹⁹ DYK, Viktor a KALÁB, Method, ed. *Vzpomínky a komentáře: 1893 - 1918. Kniha 2*, [1914 - 1918]. Praha: Ladislav Kuncič, 1927, s. 55.

²⁰ HAJŠMAN, Jan. *Naše revoluce*, 14, 1938, č. 1-2, s. 161.

ského klubu JUDr. Ludevít Medvecký (1878-1954) a i on požádal o nové hlasování o vlajce, aby mohl podpořit variantu s vlajkou amerických Slováků. Bylo to jen díky J. Hoetzelovi, který neustále zdůrazňoval požadavek vlády, a I. Zahradníkovi, který byl původně odpůrcem vlajky s klínem a nyní viděl v modrém klínu obraz tří slovenských vrchů, že J. Záruba-Pfeffermann ustoupil od požadavku nového hlasování o podobě vlajky.

J. Záruba-Pfeffermann prosazoval sdruženou vlajku dokonce ještě 30. března 1920. Dopoledne totiž na schůzi ústavního výboru sdělil PhDr. František Hnídek (1876-1932), který jí předsedal, že už byla vytištěna zpráva výboru²¹, takže se nelze znovu vrátit k původnímu jednání. Připustil, že se o symbolech dá ještě znovu diskutovat a výsledek podat jako pozměňovací návrh. Toho využil J. Záruba-Pfeffermann k připomenutí, že hlasování o vlajce s klínem skončilo sice v poměru 4:3, ale zástupci Slovenského klubu a dalších dvou klubů při hlasování chyběli. Proto s nimi mluvil a zjišťoval, zda by souhlasili, kdyby v malém znaku chyběl slovenský štítek a státní vlajkou byla sdružená vlajka. Pro takové řešení se prý vyslovily všechny kluby.

J. Hoetzel připomněl, že do malého znaku byl k českému lvu přidán slovenský znak jen na velmi důrazné přání ministra V. Šrobára. Pokud by musela vláda od toho ustoupit, musela by mít oficiální prohlášení Slovenského klubu, že klub zná poměry na Slovensku a vezme na sebe odpovědnost za absenci slovenského znaku v malém znaku. Zároveň vznesl dotaz, zda by ve vlajce s vlajkou amerických Slováků nebyl viděn dualismus a nezastoupení Podkarpatské Rusi.

Do ústavního výboru se později dostavil JUDr. Jan Vanovič (1856-1942) jako zástupce Slovenského klubu a zpochybnil informaci J. Záruby o souhlasu členů klubu s absencí slovenského znaku v malém znaku. A. Valšík zopakoval své výtky k bílo-červené vlajce s vlajkou amerických Slováků, které vyslovil 16. března 1920. Vyslovil rovněž obavy, že později může přijít Podkarpatská Rus a bude chtít upravit vlajku. Historik umění Antonín Matějček (1889-1950) přítomný za experty se jednoznačně postavil za vlajku s klínem. Zdůraznil, že je to jedinečné řešení. „Klín sice rozrání obě barvy, ale jen do polovice a jinak se jejich souvislost podržuje. České stanovisko je tedy úplně zachováno, ale slovenské též, neboť modrý klín není nic jiného nežli abstrakce tří modrých vrchů. Když vedeme tečny kolem těch tří oblouků, dostaneme právě klín. Je to tedy i ideově sdružení a je to i formálně a ideově správné.“

Neústupný J. Záruba-Pfeffermann se nenechal odradit a pozastavil se nad údaji v tiscích 1773 a 2659, v nichž je pokaždé řešení vlajky označeno jako vhodné. Přitom v prvním případě je třetinový klín a ve druhém případě poloviční. Upozornil, že při

²¹ https://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/tisky/t2659_00.htm

výrobě praporů dojde k velké spotřebě látky, protože se bude muset vyříznout velký kus. U sdruženého praporu se přišije na bílo-červený prapor jen vložka.

V. V. Štech namítl, že byla dohoda řešit jen vlajky a ne prapory. Rozpor mezi tisky vysvětlil neúčastí umělců v prvním případě. Zdůraznil, že klín je ukončený obrazec, zatímco pruhy na vlajce amerických Slováků „nikam nevedou a nikde nekončí“ a je možné si je představit delší nebo kratší. Připomněl, že s A. Valšíkem zkoušel různou velikost vlajky amerických Slováků, a bylo těžké stanovit optimální velikost.

Z těchto zkoušek se dochovaly barevné kresby návrhů vlajky (Obr. 5 až 9), které se liší způsobem vložení vlajky amerických Slováků do bílého pruhy bílo-červené vlajky. Další odlišností je délka vlajky amerických Slováků²². V několika případech není vložena těsně k žerďovému okraji, takže mezi ním a vlajkou amerických Slováků je úzký svislý bílý proužek (Obr. 7). Vlajka amerických Slováků většinou sahá do 1/3 délky listu, 2/5 délky listu a 3/5 délky listu. U návrhu, kde vlajka amerických Slováků začíná hned u žerďového okraje a sahá do 2/5 délky listu, je připsáno „Doporučuje p. Dr. Štech“. Na dvou návrzích není obvyklá hnědá žerď, na kterou jsme si zvykli u Kursových návrhů, ale bílo-červeno-modrá žerď. Vlajka amerických Slováků je pak v první variantě (Obr.5) malována hned od žerďového okraje a sahá do třetiny délky vlajky, ve druhé variantě (Obr. 6) je položena rovnoběžně s žerďovým okrajem. K této variantě je připsáno „Kysela“ a na druhou stranu „Kyselovy vzory“. Nejedná se patrně o jeho návrhy, ale o vyjádření, které variantě návrhu J. Záruby-Pfeffermanna by dal přednost, pokud by poslanci odmítli vlajku s klínem a požadovali sdruženou vlajku.

V. V. Štech následně informoval o rozhovoru se slovenským architektem Dušanem Jurkovičem (1868-1947), který prohlásil, že vlajku amerických Slováků na Slovensku nikdo nezná a že smysl, který se do sdružené vlajky vkládá, nebude v ní nikdo vidět. Naproti tomu vlajka s klínem byla v Bratislavě dobře přijata a nikdo v ní neviděl nic závadného.

Celou diskusi ukončil J. Hoetzel prohlášením vlády. Nedá se očekávat, že by Slovenský klub jednomyslně vzal na sebe zodpovědnost za to, že nechce mít v malém znaku slovenský kříž. Sdružená vlajka je nebezpečná, není v ní vlajka Podkarpatské Rusi a toto území by se jí mohlo domáhat.

Pro vlajku s klínem pak hlasovalo šest poslanců z osmi. Nakonec se odhlasovalo, že referentem pro Tisk 2659 bude F. Hnídek, protože původně navržený I. Zahradník musel odjet do Vídně.

Krátce před půl třetí odpoledne 30. března 1920 začala 136. schůze Národního

²² Kresby jsou uloženy jak v NA, f. J. Kursa, tak i v NA, f. ÚAMV-AR, ka 61

shromáždění²³. Zhruba po hodině se ujal slova F. Hnídek a přečetl text připravený I. Zahradníkem. Záležitost vlajky uvedl slovy: *Státní vlajka má obsahovati ony barvy, které jsou oficielně uznány za barvy státní, tudíž barva bílá, červená a modrá. Tím bylo dáno základní složení této státní vlajky. Ale obtíže potom působilo složení a seskupení těchto barev. Tuto otázku bylo nutno řešiti jednak z ohledu historicko-politického, potom praktického a konečně také estetického. Co se týče stanoviska historicko-politického, tu bylo třeba řešení takové hledati, aby zmíněné 3 barvy, z nichž barva modrá pokládá se obecně za representanta Slovenska, byly spojeny v nedílný celek, aby dohromady splyvaly, a aby tudíž již v ustrojení státní vlajky nebylo ničeho, co by jakýmkoli způsobem mohlo poukazovati na nějaký dualismus.* Pokračoval vyličením náročnosti práce znakové komise, o diskusi k variantnímu návrhu J. Záruby-Pfeffermanna pochopitelně pomlčel.

Po projevu F. Hnídky následovala tříhodinová přestávka a po ní hlasování o vládním návrhu zákona. Většinou hlasů byl přijat v prvním i druhém čtení a bílo-červená vlajka s modrým klínem tak začala psát svou stoletou historii.

J. Záruba-Pfeffermann byl na podzim 1920 pro své názory vyloučen z Československé strany socialistické (národně sociální). Z politiky odešel a věnoval se své projekční a stavební firmě, která realizovala řadu významných staveb. Po zánětu plic zemřel 24. května 1938 ve Starém Smokovci. Zpopelněn byl 28. května 1938 v krematoriu ve Strašnicích.

ADRESA AUTORA: ING. ALEŠ BROŽEK, V ZAHŘÁDKÁCH 2897/25, 130 00 PRAHA 3,
BROZEK.ALES@GMAIL.COM

SUMMARY

The MP Josef Záruba-Pfeffermann was one of the most persistent opponents of the Czechoslovak flag with a blue wedge. As a member of the Constitutional Committee of the Revolutionary National Assembly, he promoted a simple white-red Czech bicolor completed with a five times stripped (R-W-B-W-R) flag at the upper hoist. It was a so called flag of American Slovaks, then very popular among our compatriots in the U.S. but completely unknown in Slovakia. In this way, he wished to express union between Czechs and Slovaks in our country. He designed four variants of the flag (see Figs. 1- 4), which were found in his heritage. However, members of the Arms Committee and invited graphic artists defended the presented model of the government fiercely. Referring to practical, political and aesthetic reasons, they criticized

²³ <https://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/stenprot/136schuz/s136001.htm> Stenoprotokol ze 136. schůze Národního shromáždění československého v úterý dne 30. března 1920 o 2. hodině odpolední.

Záruba-Pfeffermann 's model for its poor distinguishability from a long distance, undesirable idea of Czech-Slovak dualism, and the generally low aesthetic impression. Neither the new proposals as in Fig. 5 – 9 satisfied the experts. On the other hand, long discussions with Záruba-Pfefferman in the Constitutional Committee have contributed to further improvement of the proposed model with a wedge. The artist František Kysela invited for consultation suggested to extend the wedge to the half of the flag's total length and make it aesthetically perfect.

FRANK-RENÉ PUTZ

REGIONÁLNÍ VLAJKY V EGYPTĚ

Na 16. sněmu německých vexilologů v Raschau-Markersbachu v říjnu 2018 jsem měl přednášku na téma národních, územních a komunálních symbolů Egypta. Jaroslav Martykán, jeden ze zahraničních hostů tohoto sněmu, mě požádal o příspěvek do zpravodaje ČVS *Vexilologie*, neboť ten již v r. 1979 publikoval na toto téma podobný článek¹ a od té doby se všechny vlajky změnilly. A já jsem rád souhlasil s touto nabídkou.

Egyptská arabská republika je v současné době administrativně rozdělena do 27 gubernorátů. Slovo „gubernorát“ je odvozeno z francouzského slova *gouvernement* a v čele každého gubernorátu stojí guvernér na úrovni ministra jmenovaný egyptským prezidentem.

Již půl roku po republikánské revoluci v lednu 1953 povzbuzoval ministr turistiky Adel Táhir vládu k udělení vlajek každé administrativní jednotce. V den vyhlášení republiky 18. června 1953 byl již tento návrh implementován a všem tehdy existujícím gubernorátům, provinciím a pohraničním oblastem byla předána vlajka.² Původní vlajky byly převážně jednobarevné, zelené pro správní jednotky v údolí Nilu, modré u těch, které se rozkládaly na mořském pobřeží, a žluté pro jednotky ležící v poušti. Později byly přidány další dvě základní barvy vlajek – červená a bílá – resp. se začaly používat i vlajky vícebarevné.³

V r. 1979 sestával Egypt ze 25 gubernorátů (*muháfaza*), provincií (*mudíríja*) a pohraničních oblastí.⁴ V současné době jsou všechny správní jednotky jednotně označovány jako gubernoráty, přičemž existuje po přechodné reformě a částečném

¹ USAČOV, Arij Alexandrovič. Egyptské regionální vlajky. *Vexilologie* č. 35, říjen 1979, s. 575-577 (dále jen jako „Usačov“).

² Usačov, s. 575.

³ CHAKAR, George. The Flags of the Governorates of Egypt. *The Flag Bulletin*, 15, 1976, č. 5, s. 157-160.

⁴ Usačov, s. 575.

rozpuštění guvernorátů 27 guvernorátních rad.⁵ Všechny guvernoráty mají své vlajky, jak jsou představovány v tomto článku. Jejich pořadí vychází pro srovnání se stavem podle Usačova článku z r. 1979.⁶ Vlajky jsou u každé jednotky řazeny od r. 1953 do současnosti, resp. později vytvořené guvernoráty jsou řazeny bezprostředně za ty, z nichž byly vytvořeny. V r. 1979 si A. A. Usačov stěžoval, že na informačním letáku z r. 1958, z něhož své informace čerpal, byly kresby velmi malé a vlajky tedy ne zcela věrně reprodukovatelné.⁷ Proto je často nesprávně identifikoval, jak ukáží jednotlivé případy, a my je nyní chceme uvést na pravou míru.

NOVÉ ÚDOLÍ (al-Wādī al-Jadīd)

Zřízen r. 1958 na jihu Libyjské pouště. Rozloha: 376 505 km² (územně největší guvernorát). Počet obyvatel: 250 000. Hlavní město: al-Khārijah. Poměr stran vlajek: 2:3.

K založení guvernorátu došlo r. 1958, pravděpodobně v souvislosti s největším projektem zemědělského rozvoje v Egyptě, tzv. projektem Toška. Tento projekt byl také reflektován na jeho vlajkách. První vlajka z r. 1958 ukazuje zelený obilní klas se žlutými osinami nad modrými vlnitými proužky na bílém listu (Obr. 1) a symbolizuje úrodu pouště po jejím zavlažení. U Usačova je vlajka ukázána ve velmi zjednodušené formě a obilní klas popisován jako neidentifikovaná žlutá figura.⁸ S ohledem na mnoho pozůstatků budov ze starověkého Egypta na území guvernorátu Nové údolí novou vlajku zavedenou v r. 2016 (Obr. 2) charakterizuje antický portál, jehož dva krajní sloupy jsou ozdobeny obilními klasy. V portálu jsou viditelné detaily vodního kola, které symbolizuje velká čerpací zařízení, dopravující vodu z tzv. Násirova jezera (nádrž Asuánské přehrady) do kanálu Toška, který je určen pro zavlažování poušti; z vodního kola vyrůstá palma. Celý portál spočívá na zeleném zpodobnění pole a pod ním ležícím modrém zvlněném proužku. V patě otevřené brány je pod vodním kolem umístěna písečná duna, charakteristická pro vzhled Libyjské pouště. Pod celou kompozicí, která je znakem guvernorátu, je v arabském písmu uveden jeho název. Emblém připomíná historický, přírodní a ekonomický význam guvernorátu pro celou zemi a jeho použití opět na bílém listu vlajky dokládá fotografie z přijímacího sálu guvernéra.⁹

⁵ https://de.wikipedia.org/wiki/Liste_der_Gouvernements_von_Ägypten

⁶ Usačov, s.575-577.

⁷ Tamtéž, s.575-577.

⁸ Tamtéž, s. 575.

⁹ PUTZ, Frank-René. *Nationale, territoriale und kommunale Flaggen und Wappen in Ägypten*, 2018. München: GRIN Verlag, s. 18/19 (dále jen jako „Putz“).

REGIONÁLNÍ VLAJKY V EGYPTĚ (I)

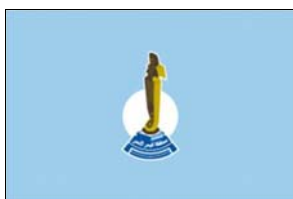
Obr. 1 – NOVÉ ÚDOLÍ (1958)

Obr. 2 – NOVÉ ÚDOLÍ (2016)

Obr. 3 – RUDÉ MOŘE (1953)

Obr. 4 – RUDÉ MOŘE (2016)

Obr. 5 – ISMÁILÍJA (1963)

Obr. 6 – ISMÁILÍJA (aktuální)

Obr. 7 – BAHARÍJA (1953)

Obr. 8 – BAHARÍJA (2010)

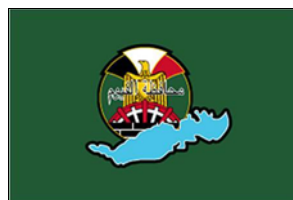
Obr. 9 – PORT SAID (1954, 2011)

Obr. 10 – PORT SAID (1984)

Obr. 11 – FAJJÚM (1953)

Obr. 12 – FAJJÚM (2016)

Obr. 13 – KÁHIRA (1953)

Obr. 14 – KÁHIRA (2006)

Obr. 15 – KÁHIRA (2008)

Obr. 16 – HELUÁN (2008)

Obr. 17 – ALEXANDRIE (1952)

Obr. 18 – ALEXANDRIE (1984)

Obr. 19 – ALEXANDRIE (2004)

Obr. 20 – KAFR EL-ŠEJCH (1953)

Obr. 21 – KAFR AL-ŠEJCH (1960)

Obr. 22 – KAFR EL-ŠEJCH (2014)

Obr. 23 – MINÚFIJA (1953?)

Obr. 24 – MINÚFIJA (2006)

Obr. 25 – MINÚFIJA (2011)

Obr. 26 – GÍZA (1953)

Obr. 27 – GÍZA (1984)

Obr. 28 – GÍZA (2016)

Obr. 29 – GHARBÍJA (1953)

Obr. 30 – GHARBÍJA (2016)

RUDÉ MOŘE (al-Bahr al-Ahmar)

Rozkládá se ve východní části Arabské pouště podél egyptského pobřeží Rudého moře. Rozloha: 203 685 km². Počet obyvatel: 360 000. Hlavní město: Al-Ghardaqaq (Hurgada). Poměr stran vlajek: 2:3.

První vlajka z 18. června 1953 nesla červený vodorovný pruh přes bílou kotvu na světlemodrém listu. Modrá barva, červený pruh a kotva napovídají umístění u Rudého moře. Nad pruhem je starověká socha v modrém kruhovém poli, které bylo Usačovem chybně interpretováno jako ozubené kolo¹⁰ (Obr. 3). Odstín modré barvy byl v r. 2016 změněn, červený pruh a bílá kotva odstraněny a symbol sochy na podstavci byl v modifikované podobě umístěn do středu vlajky (Obr. 4). Existuje také variantní „vlajka na výšku“, kdy šířka vlajky je větší než délka, avšak oficiální vlajka je ta, kterou prezentujeme, neboť se nachází v guvernérově úřadě.¹¹

ISMÁILÍJA (al-Isma'īliyah)

Leží v pásmu Suezského průplavu na rozloze 1 442 km².

Počet obyvatel 1 300 000. Hlavní město: Al-Isma'īliyah. Poměr stran vlajek: 2:3.

Uprostřed vlajky zavedené v r. 1963 se nachází Saladinův orel nad světlemodrým kruhovým polem, uvnitř kterého je osobní turistická loď plovoucí na modrých vlnách, připomínající lokaci guvernoraátu na dopravní tepně Suezského kanálu (Obr. 5). Tento emblém se dále stal znakem guvernoraátu (doplněn bílým opisem A.R. OF EGYPT – ISMAILIA GOVERNORATE na zeleném mezikruží) , aniž by se podstatně změnil jeho obsah, a umístěn na zelený list vlajky (Obr. 6), jak dokládá jeho umístění v konferenčním sále guvernéra.¹²

BAHARÍJA (al-Buhayrah)

Nachází se na severozápadě nilské delty o rozloze 10 130 km². Počet obyvatel 6 200 000. Hlavní město: Damanhūr. Poměr stran vlajek: 2:3 (model 1953), resp. 3:5 (model 2010).

Uprostřed modré vlajky z 18. června 1953 (Obr. 7) je žluté ozubené kolo obklopené žlutým věncem obilných klasů, jak ji popisoval již A. A. Usačov.¹³ V r. 2010 však byl symbol změněn, když byl odstraněn věnec obilí. Z ozubeného kola zbyla

¹⁰ Usačov, s. 575.

¹¹ Putz, s. 10.

¹² Tamtéž, s. 13.

¹³ Usačov, s. 576.

jen dolní polovina v červené barvě, zatímco jeho horní polovinu zakrývá z kola vyrůstající papyrus a obilný klas vyrůstající ze žlutého písku. Takto upravený emblém byl položen doprostřed tmavomodrého listu nové vlajky, zavedené 19. srpna 2010 (Obr. 8) a je také používán jako dekorace v guvernérově pracovně.¹⁴

PORT SAID (Būr Sa'īd)

Guvernorát při severním vyústění Suezského průplavu do Středozemního moře zahrnuje 1 345 km² a obývá ho 750 000 lidí. Hlavní město: Būr Sa'īd. Poměr stran vlajek: 2:3 (model 1954 a 2011), resp. 3:5 (model 1984).

První vlajka z 18. června 1953 byla červená a nesla první republikánský státní znak Egypta, tzv. republikánského orla, jak uvádí A. A. Usačov. Avšak pod ním umístěný městský znak Port Saidu je nakreslen nesprávně.¹⁵ V r. 1954 byl státní znak z vlajky odstraněn a dosud pod ním umístěný znak guvernorátu byl posunut do středu listu: zlatá kotva na červeném štítě, zavínutém do zlatého vavřínového věnce (Obr. 9). Kotva symbolizuje umístění Port Saidu na Suezském kanále. Pravděpodobně se zavedením nového státního znaku Egypta v r. 1984 se znak vrátil na vlajku guvernorátu a byl umístěn opět nad jeho emblém (Obr. 10). Dne 1. května 2011 se guvernorát vrátil k modelu z r. 1954, jak dokládá dokumentace výzdoby guvernérovy přijímací místnosti.¹⁶

FAJJÚM (al-Fayyūm)

Na východním okraji Libyjské pouště jihozápadně od Káhiry se rozkládá tento územní celek na ploše 1 827 km² se 3 miliony obyvatel. Hlavní město: al-Fayyūm. Poměr stran vlajek: 2:3.

Emblém na původní vlajce z 18. června 1953 představoval Saladinova orla z egyptského státního znaku na pozadí egyptských národních barev a nad vyobrazením mostu nad jezerem; celý byl položen na zeleném listu fajjúmské vlajky (Obr. 11). Stylisticky se však vyvíjel a v nové podobě byl položen na nový model vlajky z r. 2016 (Obr. 12), který dokládá i stolní vlaječka z guvernérovy pracovny.¹⁷ Domnívám se, že na starší verzi byl použit tzv. republikánský orel, který z heraldické perspektivy odpovídal kurajšovskému sokolu, byl však později vystřídán Saladino-

¹⁴ Putz, s. 10/11.

¹⁵ Usačov, s. 576.

¹⁶ Putz, s. 22/23.

¹⁷ Tamtéž, s. 11.

vým orlem, resp. v letech 1972-1984 pravděpodobně opět kurajšovským sokolem v návaznosti na úpravy egyptského státního znaku. Od r. 1984, kdy se Saladinův orel stal heraldickým zvířetem Egypta, se objevila tato vlajka v aktuální podobě.¹⁸

KÁHIRA (al-Qāhirah)

Nejhustěji osídlený guvernorat s 9,5 milionem obyvatel se nalézá v Dolním Egyptě a zahrnuje plochu 3 085 km². Hlavní město: al-Qāhirah.

Poměr stran vlajek: 2:3.

Vlajka, kterou guvernorat získal 18. června 1953, byla tvořena dvěma vodorovnými pruhy, bílým a modrým, s tmavomodrým mezikružím, uvnitř kterého byla na bílém poli červená historická městská brána (Obr. 13). Tato její podoba je popsána i vyobrazena již ve *Vexilologii* č. 35.¹⁹ Následující podobně podélně dělená vlajka byla vytvořena kolem r. 2006 a uvnitř tmavomodrého mezikruží nese mešitu a pod ní nápis se jménem města v písmu kúfí (Obr. 14). Vlajkový emblém se dále měnil na začátku prvního desetiletí 21. století, když se za mešitou začalo objevovat stylizované zlaté slunce a emblém se začal použít jako městský znak Káhiry i znak jejího guvernorátu. Od r. 2008 se v této podobě objevoval i uprostřed káhirské vlajky. Mělo by být připomenuto, že káhirská vlajka se objevuje ve dvou barevných mutacích. Při praktickém vyvěšování ve městě je znak položen do středu světlemodrého listu, a to ať již jako vlajky vztyčované pomocí lanka na stožár, nebo jako prapor vyvěšovaný svisle na budovách.²⁰ Na druhé straně, v indexech emblémů na Internetu lze nalézt bílou vlajku Káhiry se znakem uprostřed (Obr. 15), která má oficiální charakter, jak je patrné i z fotografie guvernéra v jeho úřadě.²¹ Varianta téže vlajky s opakováním znaku (bez slunce) v horním rohu²² je zřejmě neoficiální.

¹⁸ S vyhlášením Egyptské republiky se Saladinův orel v podobě, jak uvedeno na obalu knihy napsané Gamálem Abdulem Násirem na téma teoretických základů egyptské revoluce, stal heraldickým zvířetem Egypta. S ustavením Sjednocené arabské republiky v r. 1958 se stal tzv. Saladinův standardní orel se dvěma zelenými hvězdami ve středním bílém pruhu prsního štítku hlavním elementem státního znaku Egypta. Když byla r. 1972 založena Federace arabských republik, vystřídal jej kurajšovský sokol a v r. 1984 se vrátil opět Saladinův standardní orel, tentokrát s prázdným bílým pruhem na prsním štítku.

¹⁹ Usačov, s. 576.

²⁰ Obě tyto varianty praktického užití jsou převzaty z <https://reisetopia.de/wp-content/uploads/2017/08/Egyptian-Museum-Cairo-1024x683.jpg>

²¹ Putz, s. 15/16.

²² <https://fotw.info/images/e/eg>

²³ Putz, s. 24.

HELUÁN (al-Helwān)

Tento guvernorat existoval pouze přechodně, když jej 18. dubna 2008 zřídil prezidentský dekret č. 114/2008 vyčleněním z jižní části káhirského guvernorátu a zrušen byl rozhodnutím ministerského předsedy 14. dubna 2011, které jej opět začlenilo do guvernorátu Káhira. Na rozloze 65 km² žilo 650 000 obyvatel, hlavním městem: Ain Helwān. Poměr stran vlajky: 2:3.

Na bílé vlajce jsou umístěny symboly, charakterizující Heluán jako průmyslové centrum (polovina ozubeného kola) a sídlo světoznámých zahrad, připomenutých zelenými stébly (Obr. 16). Do jaké míry je tato vlajka používána i po zrušení statutu města Heluánu jako sídla guvernorátu, není známo.²³

ALEXANDRIE (al-Īskandariyah)

Nalézá se na středomořském pobřeží na západě nilské delty. Rozloha: 2 818 km². Počet obyvatel: 5 200 000. Hlavní město: Al-Īskandariyah. Poměr stran vlajek: 2:3.

První vlajka Alexandrie pochází již z r. 1952, kdy plnila funkci městské vlajky (Obr. 17), a k 18. červnu 1953 získala statut vlajky guvernorátu. Tvořil ji široký modrý a pod ním úzký bílý vodorovný pruh s bílým stylizovaným starověkým majákem z ostrova Faros.²⁴ Dne 4. října 1984 přibyla ke kresbě majáku i postava bohyně Isis, stojící na přídi lodi a držící v ruce list papyru. Loď představuje Isis jako božskou ochránkyni námořníků, papyrový list jako ochránkyni moudrosti a vědy (Obr. 18). Maják se znovu stal jediným symbolem města, upomínajícím na jeho velkolepou historii, na vlajce přijaté v r. 2004, na níž dolní pruh změnil barvu z bílé na žlutou (Obr. 19). Na internetu se objevuje i varianta s majákem uprostřed horního modrého pruhu²⁵ a je rovněž vyvěšována ve městě.

KAFR AL-ŠEJCH (Kafr ash-Shaykh)

Na severu delty Nilu se na pobřeží Středozemního moře nachází guvernorat o rozloze 3 437 km², osídlený 3 400 000 obyvatel. Hlavní město: Kafr ash-Shaykh. Poměr stran vlajek: 2:3.

Všechny tři vlajky – z 18. června 1953 (Obr. 20)²⁶, z r. 1960 (Obr. 21) nebo z 30.

²⁴ Usačov, s. 576.

²⁵ Putz, s. 12.

²⁶ Usačov, s. 576.

září 2014 (Obr. 22) – ukazují v rozdílném stylu modifikovanou podobu starověké papyrové plachetnice s odkazem na umístění města v nilské deltě při vyústění do Středozemního moře. Oficiální charakter obou posledně zmiňovaných vlajek je ostatně doložen fotografiemi z úřadovny tehdejších guvernérů.²⁷

MINÚFÍJA (al-Minūfiyah)

Administrativní útvar nazvaný Monufia byl v Egyptě zřízen již v r. 1315 a současný guvernorat tak představuje nejstarší nepřetržitě existující správní jednotku v Egyptě. Leží na západě nilské delty a zahrnuje území o rozloze 1 532 km². Počet obyvatel: 4 300 000. Hlavní město: Shībin al-Kawm. Poměr stran vlajek: 2:3.

Ačkoliv A. A. Usačov uvádí na obrázku zelené vlajky v r. 1979 otevřenou tobolku bavlníku na stonku (Obr. 23), v současných dostupných a existujících zdrojích nejsou k dispozici informace o vlajce s bavlníkem. Dr. Hassan²⁸ vysvětluje přítomnost bavlníku na vlajce skutečností, že tehdejší provincie byla střediskem pěstování bavlny. Avšak vlajka platná od r. 2006 nese na zeleném listě již nový emblém – tři bílé holubice létající kolem komínu vyrůstajícího z červených plamenů, pod kterými leží ozubené kolo (Obr. 24). Emblém tak symbolizuje význam průmyslu, především hutnictví, v životě Egypta. Poslední varianta vlajky guvernorátu Minúfíja je ze 4. června 2011 (Obr. 25) a provedla jen drobné úpravy v uspořádání emblému. Změnila směr letu holubů, komín proměnila v typický místní holubník a zejména zesvětlila odstín zeleného listu. Potvrzují to snímky stolní vlajky v guvernérově pracovně, resp. praporu v přednáškovém sále místní univerzity.²⁹

GÍZA (al-Jizah)

V sousedství světoznámých pyramid na západním okraji metropolitní oblasti Velké Káhiry se v Libyjské poušti nachází sídlo guvernorátu o rozloze 85 135 km², jehož osídlení čítá 8 600 000 obyvatel. Hlavní město: al-Jizah. Poměr stran vlajek: 2:3

První vlajka z 18. června 1953 nesla tři hlavní pyramidy Gízy na jasně zeleném podkladu (Obr. 26)³⁰. Emblém na nové vlajce z 8. října 1984 (Obr. 27) poněkud

²⁷ Putz, s. 24/25.

²⁸ HASSAN, Dr. Nabil. Doplnky k symbolice egyptských regionálních vlajek. Vexilologie č. 38, červenec 1980, s. 701-702.

²⁹ Putz, s. 14.

³⁰ Usačov, s. 576.

zmenšil velikost pyramid, které nyní lemují stvolý papyru, a za ně umístil kresbu mešity s minaretem, vše v bílé barvě. V r. 2016 se vlajkový emblém upravil do podoby znaku guvernorátu vloženého do bílého klínu na tmavozeleném listu (Obr. 28)³¹.

ZÁPADNÍ GUVERNORÁT - GHARBÍJA (al-Gharbiyah)

Na území 1 942 km² uprostřed nilské delty se nachází tato správní jednotka s 5 miliony obyvatel. Hlavní město: Tantā. Poměr stran vlajek: 2:3.

Modrá vlajka z 18. června 1953 zobrazuje kopuli a špičku minaretu mešity uvnitř zlatého ozubeného kola (Obr. 29). Takto byla vlajka prezentována i v guvernérově úřadě. V r. 2016 došlo k přepracování podoby vlajky: její modrý list získal světlejší odstín a byla doplněna přeložená stuha s názvem guvernorátu (Obr. 30)³². Když v r. 1979 zpracovával A. A. Usačov leták s regionálními vlajkami pro svůj článek do *Vexilologie*, nebyl s ohledem na miniaturní velikost předlohy schopen správně identifikovat některé prvky vlajky,³³ jejíž barva se mu vinou posunutí při tisku zdála jako zelená.

(Dokončení příště.)

Z angličtiny přeložil Jaroslav Martykán.

Použité prameny jsou uvedeny v poznámkách, barevné ilustrace (není-li uvedeno jinak) jsou převzaty z <https://upload.wikimedia.org/wikipedia>, resp. <https://fotw.info/images/e/eg> (25 a 30) nebo <https://www.crwflags.com/fotw/images> (13 a 17). Obrázky č. 6, 20 a 23 podle předloh nakreslil Petr Exner.

SUMMARY

The vice-president of the German Vexillological Society summarizes the available data on all historical flags of currently existing 27 governorates since their introduction in June 18, 1953. On the day of proclamation of the republic the first regional flags were implemented in Egypt - they were mostly monochromatic in green (for regions in the Nile Valley), blue (those on the sea-coast) and yellow (for the deserted regions). Later, two more colours (red and white) were added and multicoloured flags were also used.

³¹ Putz, s. 13/14.

³² Tamtéž, s. 11/12.

³³ Usačov, s. 576.

NOVÉ VLAJKY

AUTONOMNÍ OBLAST BANGSAMORO NA MUSLIMSKÉM MINDANAU (FILIPÍNY)

Od r. 1970 trvající boj muslimského obyvatelstva na filipínských ostrovech Mindanao, Palawan a menších ostrovech v Suluském moři za sebeurčení formou nezávislého islámského státu byl poprvé korunován úspěchem 1. srpna 1989, kdy byl podepsán zákon Filipínské republiky č. 6734 o ustavení Autonomní oblasti Muslimské Mindanao (AOMM). V navazujícím referendu v listopadu 1989 se pouze čtyři ze třinácti provincií s muslimským obyvatelstvem rozhodly o zapojení do připravované autonomie – Lanao del Sur (bez města Marawi), Maguindanao (bez města Cotabato), Sulu a Tawi-Tawi. Oficiálně byla autonomní oblast v tomto rozsahu zřízena 6. listopadu 1990.¹ Vlajku AOMM přijalo regionální shromáždění 16. července 1992 v podobě tři vodorovných pruhů – modrého, bílého a červeného – se žlutou pěticípou hvězdou při žerdi modrého pruhu, bílou domorodou dýkou zvanou kris ve spodním červeném a emblémem v podobě žlutého půlměsíce a žlutých hvězd v zeleném kruhovém poli uprostřed prostředního bílého pruhu. Emblém byl odvozen od úřední pečeti AOMM. Počet hvězd v emblému odpovídal počtu provincií zúčastněných v autonomní oblasti, takže se v zákoně o vlajce hovoří o čtyřech hvězdách. Protože se tento počet během 27 let existence regionální vlajky měnil, odráželo se to i na počtu hvězd na emblému na vlajce.² Nejprve 19. září 2001 k autonomii přistoupila provincie Basilan (bez města Isabela) a město Marawi, takže se později vlajka AOMM objevovala s pěti hvězdami (2-1-2).³ K 31. říjnu 2006 došlo k vyčlenění části území z Maguindanaa a jako 80. filipínská provincie zřízena Shariff Kabunsuan, která zůstala součástí autonomní oblasti. Tato skutečnost se projevila v přidání šesté hvězdy na vlajku a v uspořádání hvězd do kruhu.² (Obr. 1)

Během 90. let minulého i na začátku tohoto století se v prohlubování tlaku na filipínskou vládu k rozšiřování míry samostatnosti Muslimského Mindanaa angažovaly nejprve Národní fronta osvobození Morů (MNLF), která dokonce mezi 16. srpnem a 28. září 2013 vyhlásila ve městě Zamboanga nezávislou Republiku Bangsamoro, později hlavně Islámská fronta osvobození Morů (MILF), která nakonec 27. března 2014 podepsala s filipínskou vládou dohodu o mírovém řešení situace v muslimské autonomní oblasti, která začala používat název Bangsamoro

¹ LIŠČÁK, V. – P. Fojtík. Státy a území světa. Praha: Libri, 1998, s. 257.

² <https://www.crwflags.com/fotw/flags/ph-armm.html>

AUTONOMNÍ OBLAST BANGSAMORO NA MUSLIMSKÉM MINDANAU (FILIPÍNY)

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

**HEREFORDSHIRE
(ANGLIE)**

JOSEF ZÁRUBA-PFEFFERMANN

**MARKÉZY
(FRANC. POLYNÉSIE, FRANCIE)**

SBORNÍK KE STÉMU VÝROČÍ VLAJKY

(země Morů).³ Protože existence vzbuřenecké Republiky Bangsamoro trvala jen 44 dny, domnívám se, že žádnou vlastní vlajku nestačila přijmout a tak používala vlajku MNLF. Ta má představovat harmonii srdce, mysli a těla místního lidu a tvoří ji červený list se zlatožlutým půlměsícem otočeným cípy k hornímu okraji a hvězdou v kantonu a bílým krisem s vlnitou čepelí pod nimi v dolní polovině listu. (Obr. 2) Hvězda představuje hodnoty pravdivosti, spravedlnosti, rovnosti a tolerance k rozdílům, zatímco půlměsíc moudrost na nekonečné cestě politickými změnami, technickým pokrokem a hospodářským rozvojem. Dýka *kris* symbolizuje sílu lidu Bangsamora, která brání jeho svobodu, kulturu, mírumilovnou povahu a územní jednotu; její postavení hrotem k vlajícímu okraji značí, že lid bude vždy bránit zájmy vlasti. Červená barva listu značí aktivismus, rozhodnost, odolnost, skromnost a oběti lidu v revolučním boji za přežití, sebeurčení a blahobyt vlasti.⁴

Avšak až nástup nového filipínského prezidenta Rodriga Duterteho 30. června 2016 znamenal zásadní pokrok v jednání s muslimskými separatisty. Dne 26. července 2018 podepsal ústavní zákon o zrušení dosavadní Autonomní oblasti Muslimské Mindanao a vytvoření základní struktury správy nové Autonomní oblasti Bangsamoro, který se stal 21. ledna 2019 předmětem referenda obyvatel oblasti. To se konalo za účasti 87,8 % oprávněných voličů, kteří zřízení autonomní oblasti Bamsamoro podpořili z 88,57 %, 11,43 % jich bylo proti. Po vyhlášení výsledků referenda došlo 25. ledna 2019 ke zrušení dosavadní AOMM a jejímu nahrazení Autonomní oblastí Bangsamoro na Muslimském Mindanau (*Rehiyong Awtonomo ng Bangsamoro sa Muslim Mindanao*), která je řízena tzv. Přejídnou komisí Bangsamora (předseda Ghadzali Jaafar) s 21 členy. Ta se současně rozšířila o 25 volených členů Oblastního zákonodárského shromáždění bývalé AOMM a ustavila prozatímní vládu oblasti. Slib složili členové Přejídné správy autonomní oblasti v čele s hlavním ministrem El-Hajj Muradem Ebrahimem 22. února 2019. Dne 23. srpna schválila Přejídná správa poměrem hlasů 31:1 při šesti abstenčních zákon č. 1 o úřední vlajce autonomie, který 28. srpna nabyl účinnosti podpisem hlavního ministra. Vlajku tvoří list o třech vodorovných pruzích v barvách zelené, bílé a červené s tradičními symboly Morů – žlutým půlměsícem otočeným cípy k vlajícímu okraji a sedmicípou hvězdou uprostřed bílého pruhu a bílým krisem s vlnitou čepelí hrotem k vlajícímu okraji v červeném pruhu. Poměr stran listu vlajky je 6:11. (Obr. 3) Zelená barva představuje muslimské učení vyznávané většinou obyvatelstva oblasti, bílá symbolizuje mír, klid a spra-

³ <https://www.worldstatesmen.org/Philippines.htm>

⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Moro_National_Liberation_Front

vedlivost, zatímco červená má vyjadřovat poctu mudžáhedínům, kteří prolili krev v boji za uznání identity a sebeurčení Bangsamora. Žlutý půlměsíc a hvězda o sedmi cípech mají představovat zářivou budoucnost a princip sebeurčení, sedm cípů hvězdy pak organizační uspořádání oblasti - pět provincií, hlavní město Cotabato (součástí AOBMM se stalo 25. ledna 2019) a 63 obcí v provincii Severní Cotabato, které tvoří území Bangsamora a do AOBMM se přihlásily v referendu 6. února 2019. Bílá domorodá dýka, jejíž délka odpovídá 6/10 délky listu, představuje odpor proti útlaku nepřátel, tyranii a nespravedlnosti.⁵

-jm-

HEREFORDSHIRE (ANGLIE)

Herefordshire je unitární autorita na západním okraji regionu West Midlands. Vznikla v roce 1998. V letech 1974-1998 bylo území částí nemetropolitních hrabství Hereford a Worcester. Osada Hereford vznikla za vlády Sasů v sedmém století, roku 676 zde byla založena herefordská diecéze. Jméno města je odvozeno od „Here-ford“ značící místo přechodu vojska přes brod, okolo něhož osada ve waleském příhraničí vznikla. Historie hrabství sahá do časů anglosaského a anglického krále Athelstana (vládl do roku 939). První písemná zmínka se nachází v Anglosaské kronice (1051). Základem znaku města Hereford jsou tři lvi z osobního znaku krále Richarda I., od kterého jej také město 1189 obdrželo. Během občanské války v Anglii stálo město na straně krále a za pomoc obyvatel skotským regimentům bránícím město před vojsky Olivera Cromwella pak král Karel I. 16. září 1645 doplnil znak o modrý lem s deseti stříbrnými křížky, jeden za každý skotský regiment. Hrabství se vyvíjelo jako zemědělská oblast charakteristická hnědočervenou ornici, chovem herefordského červeno-bílého plemene skotu a pěstováním jablek a chmele. Barva půdy a hlava býka se objevují na znaku rady hrabství zavedeného dne 28. února 1946. Červená barva půdy se stala hlavní barvou znaku s modrým stříbrně lemovaným vlnitým břevnem symbolizujícím řeku Wye. V horní části štítu je stříbrný lev ze znaku města, zatímco bílá hlava herefordského býka se nachází v dolní části. Tento znak přestal platit v roce 1974, ale po roce 1988 byl znovu zaveden jako znak herefordshirské rady. V roce 2019 byla vyhlášena veřejná soutěž na vlajku hrabství. Sešlo se 692 návrhů, z nichž bylo vybráno pět do závěrečného vyhodnocení. Všech pět návrhů obsahovalo buď jablka,

⁵ Bangsamoro Autonomy Act No. 1: Adopting the Official Flag of the Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao, 28.8.2019 (<https://laisaalamia.com/2019/09/11/bangsamoro-autonomy-act-no-1-an-act-adopting-the-official-flag-of-the-bangsamoro-autonomous-region-in-muslim-mindanao>)

či hlavu býka, příp. obojí. Vítězným návrhem soutěže se 2. listopadu 2019 stal tmavočervený list s bílou hlavou býka. Základní barva vlajky je tmavě červená, která odráží známou červenou půdu hrabství. V horní polovině listu vlajky je býčí hlava herefordshirského skotu, který je typicky tmavě červenohnědý, se širokou bílou hlavou. V dolní polovině listu jsou tři vlnité pruhy, bílý, modrý a bílý představující řeku Wye, která protéká krajem. V Heraldickém registru je uveden poměr stran listu 3 : 5 a odstíny barev Pantone – Dark Red 201, White, Blue 300 a Dark Red 484. Autorem návrhu vlajky je Jason Saber.

(<https://www.flaginstitute.org/wp/flags/herefordshire/>;

<https://www.heraldry-wiki.com/heraldrywiki/index.php?title=Herefordshire>;

<https://herefordcitycouncil.gov.uk/city-history/coat-of-arms/>;

<https://www.the-shire.co.uk/herefordshireflag>).

pex

MARKÉZY (FRANCOUZSKÁ POLYNÉSIE, FRANCIE)

Souostroví Markézy, které je jednou z pěti administrativních oblastí francouzského zámořského společenství Francouzská Polynésie, užívá od roku 2019 oficiálně novou verzi své vlajky. Markézská vlajka, jejíž návrh pochází z roku 1978, byla poprvé vztyčena 14. prosince 1980 při příležitosti slavnostního otevření letiště na ostrově Nuku Hiva. List vlajky tvoří bílý žerďový klín s vrcholem ve středu listu a dva vodorovné pruhy, žlutý a červený. Ve středu klínu je černá stylizovaná kresba hlavy tzv. Tiki, prvního muže v markézské mytologii, který je zároveň charakteristickou postavou pro některé z dalších jihopacifických kultur. Žlutá barva symbolizuje mládí a štěstí, červená je posvátnou barvou místních náčelníků a bílá posvátná barva je vyhrazena pro kněze. Poměr stran vlajkového listu je 2:3. Až do přijetí vyhlášky č. 1196 CM ze dne 4. prosince 1985, která stanovila, že se ve Francouzské Polynésii vedle francouzské státní vlajky a vlajky Francouzské Polynésie mohou vztyčovat i vlajky jednotlivých souostroví, se však užívala neoficiálně. Protože kresba hlavy Tiki se v průběhu let různě měnila, zjednodušovala a žádným předpisem nebyl stanoven její přesný vzhled, vyvstala potřeba příslušné právní normy. Na žádost zastupitelů Společenství obcí Markézských ostrovů (CODIM) proto koncem roku 2017 vypracoval M. Teiki Huukena, prezident společnosti Patutiki, grafický manuál přesného vzhledu markézské vlajky. Kromě upraveného vzhledu stylizované kresby hlavy Tiki jsou v něm stanoveny nejen její přesné rozměry, ale i přesné rozměry vlajky a odstíny barev vlajky podle barevného modelu RGB a systému Pantone. Odstíny barev vlajky v systému barev Pantone odpovídají těmto vzorníkům: žlutá 123C, červená 1795C. Poměr stran vlajkového listu zůstal zachován 2:3. Rada Společenství

obcí Markézských ostrovů vzhled vlajky dle tohoto manuálu přijala vyhláškou číslo 33-2018 ze dne 30. listopadu 2018, která nabyla účinnosti zveřejněním v Úředním věstníku Francouzské Polynésie č. 22 z 15. března 2019.

Josef Hubka

Journal officiel de la Polynésie française, 168e Année – No 22, 15 Mars 2019, page 4806.

Délibération municipale no 33-2018 du 30 novembre 2018 adoptant le drapeau de l'archipel des Marquises.

<https://www.codim.pf/le-drapeau-marquisien-redessine/>

<http://lexpol.cloud.pf/documentVolumineux.php?document=363108&titre=Sk9QRi0yMDE5LTlyLU4=&mode=D&nbpage=240&deb=4663&fin=4902&format=PDF>

RŮZNÉ

II. GRUZÍNSKÁ NÁRODNÍ KONFERENCE HERALDIKY A VEXILOLOGIE

Druhá gruzínská národní konference heraldiky a vexilologie proběhla ve dnech 27. až 30. září 2019 ve městě Mestia, v hlavním městě historické provincie Svanetie na jižních svazích Kavkazu. Jednání konference probíhalo v zasedacím sále moderní budovy Svanetského muzea historie a etnografie. Konferenci zahájil Mamuka Gongadze, místopředseda Heraldické rady při Parlamentu Gruzie, a Nicolas Vernot, generální sekretář Mezinárodní heraldické akademie. Na konferenci předneslo své přednášky třináct účastníků ze šesti zemí. V úvodním bloku přednášek Mamuka Gongadze pohovořil o významu heraldiky v současné Gruzii, Nicolas Vernot o rozdílech v občanské heraldice v centralizované Francii a decentralizovaném Švýcarsku a Petr Exner o vzniku a inspiračních zdrojích československé vlajky. Další blok přednášek uvedla Maia Pataridze z Gruzínského národního muzea svou přednáškou o politických proklamacích vepsaných do kovu – na základě výzkumu starých mincí. Jörg Majewski zastupující Německou vexilologickou společnost seznámil účastníky s komunálními vlajkami v Německu a odlišnostmi v jednotlivých částech Německa, Niko Javakhishvili promluvil o gruzínské vlajce v období před vznikem samostatné Gruzie a David Chkheidze o právním podkladu pro heraldickou tvorbu v Gruzii. Večerní výlet směřoval do okolí Mestie, kostela v Lashtkvari a kláštera proroka Jonáše v Ienashi, jediného kostela na Kavkaze zasvěceného tomuto prorokovi.

Druhý den konference byl věnován exkurzi do horského střediska Ushguli zapsaného do seznamu UNESCO spojené s návštěvou starobyklých kostelíků s originální ikonografickou výzdobou z devátého a následujících století.

Další den konference byl opět věnován přednáškám. Ty zahájil Luc Duerloo z univerzity v Antwerpách a pohovořil o vztahu státní autority a lokální autonomie na příkladu městské heraldiky v Belgii, Tornika Asatiani promluvil o vlivu historické územní heraldiky na současné znaky měst v Gruzii a Nicolas Hugot z Francouzské vexilologické společnosti provedl posluchače zákoutími „ústavní vexilologie“ na příkladě několika členských států OSN. Po přestávce na kávu pohovořil Mirian Kiknadze o symbolech administrativy na příkladě součástí ministerstva obrany, Gerard Marí Brull z barcelonské univerzity o katalánské heraldice v období napoleonské nadvlády a před závěrečnou řečí Mamuky Gongadze vystoupil David Kldiashvili a informoval o zásadách pro vyvěšování vlajek a používání státních symbolů Gruzie. Pro českou vexilologii je potěšující, že zásady jsou inspirovány českým příkladem, na což také přednášející upozornil.

Na závěr přednášek proběhlo ještě představení nového čísla časopisu Heroldi, kdy autoři hlavních článků pohovořili o jejich obsahu, a uskutečnila se prohlídka výstavních sálů muzea. Odpolední exkurze byla směřována do nejstarší části Mestie Laghami, kde se nachází Chrám proměnění Páně, dvoupodlažní bazilika z devátého století. Večer se konala slavnostní závěrečná večere s mnoha chody, mnoha přípitky a hudebně-taneční produkcí místních umělců.

Emblémem konference byl žlutě lemovaný štít ve tvaru historického hrotu kopí vystaveného v muzeu, hrotem dolů. Červeno-modré čtvrcení odpovídá čtvrcení znaku Mestie, uzel v horní části symbolizuje vexilologii, medvěd je symbolem Svanetie, jejímž je Mestia centrem. Dvě žluté krokve připomínají jak dvojrchol hory Ushby tyčící se nad Mestií, tak pořadové číslo kongresu.

pex

JUBILEA

V tomto roce si připomeneme nejen 100 let existence naší vlajky, ale i významná životní jubilea těchto dlouholetých členů České vexilologické společnosti: Petr Exner (70 let), Václav Nenáhla (70 let), Drahoslav Sivera (65 let) a Zdeněk Urban (70 let). K jejich výročím jim gratulujeme a přejeme hodně zdraví, životního elánu a uspokojení z ušlechtilého koníčka.

Výbor ČVS

VEXILOLOGIE Č. 195, BŘEZEN 2020

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI, Z. S.

ISSN: 1211-2615

Adresa: Ing. Jaroslav Martykán,
Matuškova 14/796, 149 00 Praha 4
E-mail: vexilologie@centrum.cz
Web: www.vexilologie.cz

Výkonný redaktor: Ing. Aleš Brožek
Redakční rada: Ing. Aleš Brožek,
Ing. Petr Exner, Mgr. Pavel Fojtík,
Ing. Petr Holas, Josef Hubka, Kryštof Huk
Ing. Jaroslav Martykán (předseda),
PhDr. Zbyšek Svoboda
Grafická úprava: Karel Kolman
Výtvarná spolupráce: Ing. Petr Exner
Anglické překlady: Ing. Jaroslav Martykán

VEXILOLOGIE No. 195, MARCH 2020

Journal of the Czech Vexillological Society
Address: Ing. Jaroslav Martykán,
Matuškova 14/796, CZ-149 00 Praha 4

OBSAH

STO LET NAŠÍ VLAJKY	3887
ALEŠ BROŽEK	
ING. JOSEF ZÁRUBA-PFEFFERMANN A JEHO VEXILOLOGICKÉ AKTIVITY.....	3888
FRANK-RENÉ PUTZ	
REGIONÁLNÍ VLAJKY V EGYPTĚ	3898
NOVÉ VLAJKY	3908
AUTONOMNÍ OBLAST BANGSAMORO NA MUSLIMSKÉM MINDANAU (FILIPÍNY)	3908
HEREFORDSHIRE (ANGLIE)	3911
MARKÉZY (FRANCOUZSKÁ POLYNÉSIE, FRANCIE)	3912
RŮZNÉ	3913
II. GRUZÍNSKÁ NÁRODNÍ KONFERENCE HERALDIKY A VEXILOLOGIE	3913
JUBILEA	3914

CONTENTS

100 YEARS OF THE CZECHOSLOVAK FLAG	3887
ALEŠ BROŽEK	
JOSEF ZÁRUBA-PFEFFERMANN AND HIS VEXILLOLOGICAL ACTIVITIES	3888
FRANK-RENÉ PUTZ	
REGIONAL FLAGS IN EGYPT	3898
NEW FLAGS	3908
BANGSAMORO AUTONOMOUS REGION IN MUSLIM MINDANAO (PHILIPPINES)	3908
HEREFORDSHIRE (ENGLAND)	3911
MARQUESAS ISLANDS (FRENCH POLYNESIA, FRANCE)	3912
VARIA	3913
2ND GEORGIAN NATIONAL CONFERENCE OF HERALDRY AND VEXILLOLOGY.....	3913
JUBILANTS	3914